

Vergaderjaar 2008–2009

22 112

Nieuwe Commissievoorstellen en initiatieven van de lidstaten van de Europese Unie

Nr. 759

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 22 december 2008

Overeenkomstig de bestaande afspraken heb ik de eer u hierbij tien fiches aan te bieden die werden opgesteld door de werkgroep Beoordeling Nieuwe Commissievoorstellen (BNC):

1. Mededeling inzake Strategic Energy Review 2 (Kamerstuk 22 112, nr. 754);
2. Richtlijn Inzake Energielabelling (Kamerstuk 22 112, nr. 755);
3. Mededeling Wind op Zee (Kamerstuk 22 112, nr. 756);
4. Richtlijn inzake olievoorraden (Kamerstuk 22 112, nr. 757);
5. Richtlijn inzake labelling banden (Kamerstuk 22 112, nr. 758);
6. Beschikking inzake een netwerk voor waarschuwing en informatie kritieke infrastructuur (CIWIN);
7. Mededeling inzake wereldwijde monitoring voor milieu en veiligheid (GMES) (Kamerstuk 22 112, nr. 760);
8. Mededeling inzake Europees optreden op het gebied van zeldzame ziekten (Kamerstuk 22 112, nr. 761);
9. Verordening inzake gemeenschappelijk Visserijbeleid (Kamerstuk 22 112, nr. 762);
10. Mededeling inzake Oostelijk Partnerschap (Kamerstuk 22 112, nr. 763).

De staatssecretaris van Buitenlandse Zaken,
F. C. G. M. Timmermans

Fiche: Beschikking inzake een netwerk voor waarschuwing en informatie kritieke infrastructuur (CIWIN)

1. Algemene gegevens

Voorstel:

Voorstel voor een beschikking van de Raad betreffende een netwerk voor waarschuwing en informatie inzake kritieke infrastructuur (CIWIN).

Datum Commissiedocument: 27 oktober 2008

Nr. Commissiedocument: COM (2008) 676 definitief

Pre-lex: http://ec.europa.eu/prelex/detail_dossier_real.cfm?CL=nl&DosId=197548

Nr. Impact-assessment Commissie en Opinie Impact-assessment Board: SEC (2008) 2701

Behandelingstraject Raad: Raadswerkgroep Civiele Bescherming (PROCIV), behandeling vanaf januari 2009.

Eerstverantwoordelijk ministerie: BZK

Rechtsbasis: Artikel 308 van het EG-Verdrag en artikel 203 Euratom-verdrag

Besluitvormingsprocedure en rol Europees Parlement: Unanimiteit Raad, advies EP

Comitologie: Geen instelling comitologie-procedure

2. Samenvatting BNC-fiche:

Het CIWIN-initiatief is een onderdeel van het Europese programma voor de bescherming van vitale infrastructuur (Engels acroniem EPCIP) en heeft betrekking op het proces van veilige informatie-uitwisseling tussen de lidstaten van de EU en een IT-systeem om dat proces te ondersteunen. De specifieke doelstelling van CIWIN is het aanmoedigen van de ontwikkeling van passende maatregelen om de uitwisseling van beproefde methoden te vergemakkelijken. Tegelijkertijd moet het als beveiligd medium dienen om acute bedreigingen en waarschuwingen (alertering) mede te delen. Gebruik van CIWIN is optioneel voor lidstaten. Nederland is positief ten aanzien van het uitwisselen van beproefde methoden maar is kritisch ten aanzien van de alertering omdat hiervoor bestaande kanalen gebruikt kunnen worden. De subsidiariteit van het voorstel wordt positief beoordeeld, de proportionaliteit deels positief en deels negatief. Naar verwachting zal eind 2009 CIWIN gereed zijn voor implementatie.

3. Samenvatting voorstel:

a) Inhoud voorstel:

Met de beschikking wordt een beveiligd informatie-, communicatie- en waarschuwingssysteem opgezet waar lidstaten een beroep kunnen doen voor de uitwisseling van informatie over gedeelde dreigingen, kwetsbare punten en passende maatregelen en strategieën om de risico's in verband met de bescherming van vitale infrastructuur te verminderen (art. 1). Lidstaten zijn niet verplicht CIWIN te gebruiken. Als lidstaten gebruik willen maken van CIWIN moet een memorandum van overeenstemming

met de Commissie worden ondertekend (art. 3). Dit memorandum bevat technische- en beveiligingseisen.

Het CIWIN heeft twee functies, een elektronisch platform voor het uitwisselen van informatie over de bescherming van vitale infrastructuur en een functionaliteit voor snelle waarschuwing voor acute risico's op dit terrein (art. 4). Lidstaten moeten maatregelen nemen voor de uitvoering van CIWIN (art. 5). De Commissie is verantwoordelijk voor het beheer rond het CIWIN (art. 6). CIWIN is een beveiligd systeem op EU Restricted niveau waarvoor de lidstaten en Commissie de benodigde maatregelen treffen (art. 7). De Commissie ontwikkelt richtsnoeren voor het gebruik van CIWIN (art. 8). De kosten voor het gebruik op nationaal niveau betalen de lidstaten. De overige kosten worden gedragen door de EU begroting (art. 9). Na drie jaar wordt CIWIN geëvalueerd.

In de Raadswerkgroep (Civiele Bescherming) heeft de Commissie aangegeven dat, gezien de bezwaren van de lidstaten voor een snelle waarschuwingsmodule in CIWIN, het voorstel bij de formele behandeling in de Raadswerkgroep, zal worden gesplitst. Dit betekent dat met CIWIN gestart wordt als een informatie- en communicatiesysteem. De Commissie zal op een later moment een nieuw voorstel uitbrengen voor een module snelle waarschuwingen voor CIWIN. Deze toezegging neemt de Nederlandse bezwaren ten aanzien van de snelle waarschuwing weg. Deze bezwaren zijn echter nog wel opgenomen in het BNC fiche.

b) Impact-assessment Commissie:

De Commissie heeft 5 opties bekeken en heeft gekozen voor de optie van een beveiligd informatie-uitwisselingplatform met een snelle waarschuwing functie (optie 4). De commissie is van mening dat deze optie in hoge mate bijdraagt tot de totstandbrenging van vertrouwen tussen belanghebbende partijen en de uitwisseling van waarschuwingen van acute dreigingen mogelijk maakt. De impact assessment geeft niet aan wat het gevolg is van het verspreiden van deze waarschuwingen en hoe lidstaten hiermee om kunnen gaan. Dit kan tot gevolg hebben dat lidstaten verschillend of zelfs tegenstrijdig reageren op dezelfde waarschuwing wat niet wenselijk is.

4. Bevoegdheidsvaststelling en subsidiariteits- en proportionaliteitsoordeel

a) Bevoegdheid

Artikel 308 van het EG-verdrag. Nederland kan zich vinden in deze rechtsgrond

Artikel 203 van het EURATOM-verdrag: Nederland heeft twijfels bij de noodzaak van deze rechtsbasis. Het Euratom-verdrag voorziet in de mogelijkheden om informatie en waarschuwingen te delen en in deze sector is informatie uitwisseling al voldoende geregeld. Teneinde duplicatie van systemen te voorkomen lijkt het dan ook niet nodig om de beschikking mede te baseren op het EURATOM-verdrag. Daarnaast zou de beschikking in lijn moeten zijn met de Richtlijn EPCIP waar deze rechtsbasis ook niet geldt.

b) Functionele toets

- *Subsidiariteit: positief*
- *Proportionaliteit: deels positief en deels negatief*
- *Onderbouwing:*

De subsidiariteit wordt positief beoordeeld. De functionaliteiten die het CIWIN beoogt kunnen niet door individuele lidstaten worden uitgevoerd.

De proportionaliteit wordt als deels positief en deels negatief beoordeeld. De snelle waarschuwingsmodule wordt als negatief beoordeeld. De snelle waarschuwingfunctie kan via bestaande op maat gesneden sectorale

instrumenten worden uitgevoerd. Bovendien is het handelingsperspectief voor lidstaten als acute waarschuwingen voor vitale sectoren worden ontvangen, niet opgenomen. Daardoor kan het verspreiden van acute waarschuwingen leiden tot verwarring en ongelijke geïmproviseerde maatregelen in lidstaten.

Het oordeel ten aanzien van het beveiligde informatie-uitwisseling-platform is echter positief. Dit platform kan bijdragen aan een betere samenwerking tussen lidstaten en in lidstaten zelf. Het vergroot de kennispositie van lidstaten wat de bescherming van vitale infrastructuur in de EU ten goede komt.

c) Nederlands oordeel:

Nederland staat positief tegenover veilige informatie uitwisseling over methoden en best practices via CIWIN. Nederland is kritisch ten aanzien van de snelle waarschuwing functie. Hoewel Nederland onderschrijft dat acute dreigingen tussen lidstaten gedeeld moeten worden, is Nederland van mening dat hiervoor bestaande internationale kanalen (waaronder binnen EU) beschikbaar zijn en dat er voor verschillende vitale sectoren al waarschuwingssystemen – soms wereldwijd – bestaan. Er bestaat twijfel ook of deze functie effectief kan zijn wanneer deelname van lidstaten optioneel is.

Nederland zal pleiten voor het opstellen van richtsnoeren om voorwaarden van gebruik een verantwoordelijkheid van de Commissie én de lidstaten te maken (artikel 5, 6 en 8). Nederland is tegen het verplicht uploaden van relevante informatie over bescherming vitale infrastructuur (artikel 5). Dit is een nationale verantwoordelijkheid. Verder dient de datum van toepassing te worden aangepast (artikel 11).

5. Implicaties financieel

De kosten van de werking, het onderhoud en het centrale functioneren van het CIWIN worden gedragen door de Gemeenschapsbegroting. De kosten van de toegang tot het CIWIN van de gebruikers in de deelnemende lidstaten worden door de deelnemende lidstaten gedragen. In het onderstaande overzicht zijn alleen de structurele kosten opgenomen die betrekking hebben op de informatieuitwisseling. De personele inzet van Rijksoverheid en de Europese vitale sectoren zal in geval van daadwerkelijke crisis hoger zijn. Deze kosten kunnen niet inzichtelijk gemaakt worden.

a) Consequenties EG-begroting:

Eenmalig in 2009:

Technische ondersteuning van veiligheidsaccreditatie, onderhoud, helpdesk en opleiding € 400 000

Structurele onderhoudskosten

- Hosting van de snelle-waarschuwingfunctionaliteit (beveiligde omgeving)
- ondersteuning en onderhoud van het systeem gemiddelde jaarlijkse kosten € 550 000

b) Financiële, consequenties (incl. personele) voor Rijksoverheid en/of decentrale overheden:

Pilot maart 2009:

Materieel: € 0
Personeel rijksoverheid € 5 000 (0,05 fte)

Eenmalige kosten in 2009:

Materieel: aanschaf computer Rijksoverheid € 10 000

Structurele kosten:
Materieel € 0
Personele inzet Rijksoverheid € 10 000 (0,1 fte)

*c) Financiële, consequenties (incl. personele) bedrijfsleven en burger:
Per vitale Europese sector*
Materieel (beveiliging): p.m.
Personeel: € 10 000 (0,1 fte per sector¹)
Burger:
Structurele kosten: € 0

d) Administratieve lasten voor Rijksoverheid, decentrale overheden en/of bedrijfsleven en burger:

Bij deelname aan CIWIN zal aan technische en beveiligingseisen moeten worden voldaan.
Na afloop van de pilot zal inzichtelijk zijn welke kosten de Rijksoverheid en het bedrijfsleven moeten maken voor de beveiliging.

6. Implicaties juridisch

a) Consequenties voor nationale en decentrale regelgeving en/of sanctionering beleid:

Het deelnemen aan CIWIN heeft voor wat betreft de uitwisseling van o.a. goede praktijken en methodologiën geen verregaande juridische consequenties. Ten aanzien van beveiligde informatie uitwisseling kan worden aangesloten op bestaande protocollen. De juridische gevolgen voor deelname aan CIWIN voor wat betreft de snelle waarschuwingen zijn op dit moment niet te overzien. Als wordt aangesloten op het alerteringsstelsel van de NCTb op basis van de aansluitingsdocumenten zoals die met de sectoren overeengekomen zijn, leidt dit niet tot verregaande juridische consequenties. Als niet op basis van de aansluitingsdocumenten met de sectoren kan worden gewerkt, zal dit wellicht kunnen leiden tot het maken of aanpassen van sectorale wetgeving.

Gelet op het ontbreken van een handelingsperspectief in het voorstel op snelle waarschuwingen en de juridische consequenties van het doen uitgaan hiervan door lidstaten, zal Nederland pleiten om dit onderdeel van CIWIN nader te onderzoeken op haalbaarheid en consequenties op deze vlakken, mede gelet op het feit dat binnen het Nederlandse alerteringsstelsel juist wel maatregelen met de sectoren overeengekomen zijn.

b) Voorgestelde implementatietermijn (bij richtlijnen en kaderbesluiten), dan wel voorgestelde datum inwerkingtreding (bij verordeningen en beschikkingen) met commentaar t.a.v. haalbaarheid:

De voorgestelde beschikking is van toepassing met ingang van 1 januari 2009. Deze datum is niet realistisch aangezien de onderhandelingen in de Raadswerkgroep starten in januari 2009.

c) Wenselijkheid evaluatie-/horizonbepaling:

Een evaluatietermijn is opgenomen in artikel 10 van de beschikking. Deze termijn is gekoppeld aan de evaluatietermijn van de Richtlijn EPCIP.

7. Implicaties voor uitvoering en handhaving

Informatie over het inschakelen van nationale agentschappen, zelfstandige bestuursorganen e.d.

a) Uitvoerbaarheid:

CIWIN zal werken via het bestaande beveiligde vaste kabel netwerk

¹ Dit kan bijgesteld worden na afloop van de pilot.

S-testa. Positionering van het snelle waarschuwingssysteem vindt logischerwijs plaats bij het Nationaal Crisis Centrum. Medio maart 2009 start de testfase van CIWIN waaraan Nederland deelneemt.

b) Handhaafbaarheid:
Niet van toepassing

8. Implicaties voor ontwikkelingslanden

a) Geen.
b) Toelichting implicaties:

9. Nederlandse positie

a) Nederlandse belangen en eerste algemene standpunt:
Nederland steunt het initiatief van CIWIN waar het een veilig informatie uitwisselingplatform betreft. Nederland stelt zich kritisch op ten opzichte van het snelle waarschuwingssysteem. Nederland zal voorstellen de implicaties van deze laatste functionaliteit beter uit te werken en de implementatie hiervan nader te bezien in relatie tot bestaande internationale waarschuwingssystemen.